

2000 yılında yayınlanan **Alt Emperyalizm ve Türkiye** kitabının son sayfasında şu belirleme vardı:

“Türkiye ‘büyük bölgesel güç’e hatta ‘dünya devleti’ne denk düşen bir dünya görüşünü ülke içinde geniş bir kesime benimsetebilmiştir. Türkiye’nin yayılcılığının her biçimi halktan büyük destek bulmuştur, bugünün koşulları sürdürdüğü sürece bundan sonra da bulacaktır.”

Bu kitabı www.engineerkinerkitaplar.blogspot.com da bulabilirsiniz.

Bu kitap yayınlanalı 20 yıl oldu ve o dönemin bölgesel güç kapsamında değerlendirilebilecek alt emperyalizmi genişledi. Alt emperyalizmin ikinci dönemini anlatan **Küresel iç savaş ve Türkiye** kitabında ülkenin Afrika ülkeleri, Balkanlar, Ukrayna, Pakistan, Irak, Suriye ve Avrupa Birliği içindeki yayılması da belirtilerek, Türkiye’nin artık bölgesel güç olmak kapsamından çıktığı, küresel güç olmaya oynadığı sonucuna varılıyordu. Türkiye’nin Almanya, Hindistan, Brezilya, Güney Afrika Cumhuriyeti ile birlikte Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi’nin yeni daimi üyeliğine aday olarak gösterilmesi de bu nedendir.

Bu anlayış Türkiye alt emperyalizminin ilk döneminde (1990-2000) de vardı ama heves sınırlarını aşamıyordu. Aradan geçen zaman içinde Türkiye silah sanayisini genişletti, SİHA (silahlı insansız hava aracı) üretmeye ve bir oranda da silah ihraç etmeye başladı. SİHA’lar vasıtasıyla Libya’daki iç savaşta etkili oldu.

Emperyalist ve alt emperyalist ülkelere baktığınızda; bunlar ister 1945-1960’a kadar süren İngiltere ve Fransa’nın sömürge imparatorlukları olsun, isterse Brezilya’nın Güney Amerika ülkelerindeki askeri ve ekonomik yayılması olsun, halkın buna karşı tepkisi görülmez, tersine memnun olurlar. Düzene karşı muhalefet içerde zorlaşan hayat şartlarından, hakların kısıtlanmasından kaynaklanır.

Türkiye halkının büyük kesimi ülkenin yayılcılığında memnundur ancak Türkiye emperyalist ülkelerin eskiden yaptığı gibi, yayıldığı alanlardan elde ettiği gelirin bir bölümünü içerde dağıtamadığı için muhalefet karşısında daha fazla zorlanmaktadır. Yine de emperyalist ve alt emperyalist ülkelerin tipik özelliklerinden birisi olan dışarıdaki başarıyı içerdeki muhalefeti bastırmakta kullanılmaktadır. Mesela Suriye’de başarı ya da başarısızlık hükümet sorunu olmaktan ileri boyutlara sahiptir.

Emperyalist ülkelerin halklarında, işçi sınıfları dahil, emperyalist politikaya yönelik kayda değer bir muhalefet görülmemiştir. Burada dışarıdan gelen kazancın bir bölümünün içerde dağıtılmasından daha etkili olarak ideolojik faktör (milliyetçilik, yayılcılık, dünya devleti olmak) belirleyicidir. Kaldı ki dışarıdan elde edilen kazancın bir bölümünün içerde dağıtılması da geçmişte kalmıştır; ABD’deki yoksulluğun boyutunu görüyorsunuz.

Ülkedeki sol muhalefetin bir kesimi yanlış umutlardan hareket ediyor. Sanılıyor ki, Türkiye’nin yayılcılığı, alt emperyalizmi başarısız olursa, ülkede rejim değişikliğine kadar varan sonuçlar ortaya çıkacaktır.

Bu beklenti iki nedenle yanlıştır:

Birincisi; Türkiye çok sayıda alanda birden oynamaktadır. Televizyon dizilerinin ihracında açık arayla da olsa Hollywood firmalarından sonra ikinci durumdadır. Eskiden Arap ülkeleri önemli müşteriydi, bu pazar kapanınca yerini İspanya, bazı Balkan ve Güney Amerika ülkeleri almıştır.

Silah sanayisi artan oranda büyümektedir ve ihracatı yapılmaktadır.

Türkiye kökenli firmaların (Arçelik başta olmak üzere) değişik ülkelerde önemli sermaye yatırımları vardır.

Güney Kürdistan Türkiye’nin arka bahçesi durumundadır, Suriye’nin ise bir bölümünü ilhak etmiştir. Afrin zeytinini dünyaya ihraç etmek akla gelmezdi ama yapılmaktadır.

Libya ile Türkiye, Afrika ülkelerine yeni bir çıkarma yapmıştır. Afrika'da eskiden çok sayıda sömürgeci olan Fransa'nın huzursuzluğu bu nedenledir.

İkincisi; Türkiye'nin kullanamadığı büyük potansiyelleri vardır ve en büyüğü de Avrupa Birliği (özellikle Almanya) içindedir. AB içinde beş milyon kişiye yaklaşan kitlesi vardır ve bu kitlenin yaklaşık yarısı AKP yanlısıdır. Türkiye özellikle Almanya'daki büyük potansiyelini daha iyi değerlendirmek için yıllardan beri çaba gösteriyor ama yapamıyor.

Türk lobisi konusunu başka yazıda yeniden ele alacağım; yeniden diyorum çünkü konuyla ilgili yaklaşık 25 yıldır epeyce yazı yazdım.

Türkiye'nin ekonomik ve askeri yayılcılığında bir yönü çökerse başka yön çıkabilir ve öncekinin yerini doldurabilir.

Otuz yıl önce dünyayı analiz etmek ve ülkenin yerini de buna göre saptamak daha kolaydı. Dünya çok kutuplaşınca zorlaştı. Artık sadece ve hatta esas olarak ABD emperyalizmi bulunmuyor; Rusya Federasyonu, Çin ve Almanya özellikle yükseldiler. Bu durum Türkiye, Hindistan, Brezilya, Güney Afrika gibi bölgesel güçlere yeni yükselme imkanlarını ortaya çıkardı. Bu dört ülkenin de Çin ile birlikte Afrika'da en büyük varlığı bulunan ülkeler olması dikkat çekicidir.

Dünyayı anlamayan, orada yaşanan değişimi görmeyen, ülkeyi ve değişmesini anlayamaz.

Bu ise **Türkiye Devriminin Acil Sorunları** (1975)'teki ana fikirdir denilebilir.

Bu fikir 45 yıl öncesinde kalmadı, geliştirdik.

Alt emperyalizm örnekleri TDAS içinde de vardır ama özellikle Brezilya ile ilgilidir, Türkiye oldukça geri plandadır.

1990 sonrasında iki kutuplu dünyanın sona ermesi, yeni emperyalist odakların ortaya çıkması ortamında alt emperyalist ülkeler –aralarındaki farklılıklarla birlikte- yükselme imkanı buldular. Bu tür ülkelerle yakın işbirliği yapmadan büyük emperyalist olunmaz.

Türkiye'nin ABD ile Rusya Federasyonu'nu birbirine karşı kullanabilmesi sadece kendi marifeti değildir; her iki ülke için de Türkiye ile yakın işbirliği önemlidir.

Son olarak önemle belirtilmesi gerekir: Türkiye'nin yayılması sadece sermaye değil aynı zamanda işgücü ihracı anlamına da gelir. Kaddafi Libya'sındaki inşaat faaliyetlerinin neredeyse tümünü Türkiye almıştı; mühendis ve işçi olarak 25.000 kişi çalışıyordu. Rakam bu kadar büyük olmasa da Türkiye'nin girdiği her ülkede benzer durum vardır. Güney Kürdistan'da Türkçenin yaygın kullanımı burada yapılan yatırımların ve yoğun ticaretin sonucudur.

Mevcut olanı değiştirmek için önce olanı doğru tanımak, değişimi görmek gerekiyor; öyle değil mi?